

DELEGIRANA UREDBA KOMISIJE (EU) 2018/968**z dne 30. aprila 2018****o dopolnitvi Uredbe (EU) št. 1143/2014 Evropskega parlamenta in Sveta glede ocen tveganja v zvezi z invazivnimi tujerodnimi vrstami**

EVROPSKA KOMISIJA JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije,

ob upoštevanju Uredbe (EU) št. 1143/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. oktobra 2014 o preprečevanju in obvladovanju vnosa in širjenja invazivnih tujerodnih vrst ⁽¹⁾ in zlasti člena 5(3) Uredbe;

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Komisija je v skladu s členom 4 Uredbe (EU) št. 1143/2014 sprejela seznam invazivnih tujerodnih vrst, ki zadevajo Unijo (v nadaljnjem besedilu: seznam Unije), ki se redno posodablja. Predpogoj za uvrstitev nove vrste na seznam Unije je opravljena ocena tveganja iz člena 5 navedene uredbe (v nadaljnjem besedilu: ocena tveganja). Člen 5(1) Uredbe (EU) št. 1143/2014 v točkah od (a) do (h) določa skupne elemente, ki jih je treba upoštevati pri oceni tveganja (v nadaljnjem besedilu: skupni elementi).
- (2) Države članice lahko v skladu s členom 4(4) Uredbe (EU) št. 1143/2014 predložijo zahtevke za uvrstitev invazivnih tujerodnih vrst na seznam Unije. Navedenim zahtevkom mora biti priložena ocena tveganja. Obstaja že več metod in protokolov za izvedbo ocene tveganja, ki se uporabljajo in upoštevajo znotraj znanstvene skupnosti na področju bioloških invazij. Treba bi bilo priznati vrednost in zanesljivosti takih metod in protokolov. Da bi učinkovito uporabili obstoječe znanje, bi bilo treba za pripravo ocene tveganja sprejeti katero koli metodo ali protokol, ki vključuje skupne elemente. Vendar pa je treba določiti podroben opis skupnih elementov in metodologijo, ki se uporabi pri oceni tveganja in s katero se morajo uskladiti vse obstoječe metode in protokoli, ter tako zagotoviti, da vse odločitve o uvrstitvi vrst na seznam temeljijo na ocenah tveganja podobne kakovosti in zanesljivosti ter da se ocenjevalcem tveganja dajo na razpolago smernice, kako zagamčiti ustrezno upoštevanje skupnih elementov.
- (3) Da bi bila ocena tveganja v pomoč pri odločanju na ravni Unije, bi morala biti relevantna za celotno Unijo z izjemo najbolj oddaljenih regij (v nadaljnjem besedilu: območje ocene tveganja).
- (4) Da bi ocena tveganja nudila zanesljivo znanstveno osnovo in trdne dokaze, ki bi bili v pomoč pri odločanju, bi morale vse informacije iz te ocene, tudi v zvezi z zmožnostjo vrste za naselitev in širjenje v okolju v skladu s členom 4(3)(b) Uredbe (EU) št. 1143/2014, temeljiti na najboljših razpoložljivih znanstvenih dokazih. Ta vidik bi moral biti vključen v metodologijo, ki se uporablja pri oceni tveganja.
- (5) Invazivne tujerodne vrste resno ogrožajo okolje, vendar posamezne vrste niso enako dobro proučene. Če vrsta ni prisotna na območju ocene tveganja ali je prisotna le v majhnem številu, je lahko poznavanje te vrste nepopolno ali ga sploh ni. Ko se poznavanje vrste izpopolni, je morda že prišlo do njenega vnosa ali širjenja znotraj območja ocene tveganja. Zato bi pri oceni tveganja morala obstajati možnost, da se upoštevajo takšno pomanjkljivo poznavanje in nezadostne informacije ter obravnava visoka stopnja negotovosti glede posledic vnosa ali širjenja zadevnih vrst.
- (6) Da bi bila ocena tveganja dobra osnova za odločanje, bi se morala njena kakovost strogo nadzirati –

SPREJELA NASLEDNJO UREDBO:

Člen 1**Uporaba skupnih elementov**

Podroben opis uporabe skupnih elementov iz točk od (a) do (h) člena 5(1) Uredbe (EU) št. 1143/2014 (v nadaljnjem besedilu: skupni elementi) je določen v Prilogi k tej uredbi.

⁽¹⁾ UL L 317, 4.11.2014, str. 35.

Člen 2

Metodologija, ki se uporablja pri oceni tveganja

1. Ocena tveganja vključuje skupne elemente, kot so določeni v Prilogi k tej uredbi, in upošteva metodologijo iz tega člena. Ocena tveganja lahko temelji na katerem koli protokolu ali metodi, pod pogojem da so izpolnjene vse zahteve iz te uredbe in Uredbe (EU) št. 1143/2014.
2. Ocena tveganja zajema ozemlje Unije z izjemo najbolj oddaljenih regij (v nadaljnjem besedilu: območje ocene tveganja).
3. Ocena tveganja temelji na najzanesljivejših razpoložljivih znanstvenih informacijah, osnovanih na strokovno pregledanih znanstvenih objavah, vključno z najnovejšimi rezultati mednarodnih raziskav. Če strokovno pregledane znanstvene objave ne obstajajo oziroma so informacije iz takšnih objav pomanjkljive ali za dopolnitev zbranih informacij, lahko znanstveni dokazi zajemajo tudi druge objave, strokovna mnenja, informacije, ki so jih zbrali organi držav članic, uradna obvestila in informacije iz podatkovnih zbirk, vključno z informacijami, zbranimi s pomočjo znanosti za državljane. Vse vire se potrdi in se navede sklic nanje.
4. Uporabljena metoda ali protokol omogoča zaključek ocene tveganja tudi v primeru odsotnosti informacij ali pomanjkljivih informacij o določeni vrsti. V primeru pomanjkljivih informacij se to v oceni tveganja izrecno navede, tako da nobeno vprašanje iz ocene tveganja ne ostane neodgovorjeno.
5. Vsak odgovor iz ocene tveganja vključuje oceno ravni negotovosti ali zaupanja, ki velja za ta odgovor in kaže na morebitno odsotnost informacij, potrebnih za odgovor, na njihovo pomanjkljivost ali pa na dejstvo, da si razpoložljivi dokazi nasprotujejo. Ocena ravni negotovosti ali zaupanja, ki velja za odgovor, temelji na dokumentirani metodi ali protokolu. Ocena tveganja vsebuje sklic na navedeno dokumentirano metodo ali protokol.
6. Ocena tveganja v jasni in dosledni obliki vsebuje povzetek svojih sestavnih delov in splošni sklep.
7. Postopek nadzora kakovosti je sestavni del ocene tveganja in zajema vsaj pregled ocene tveganja s strani dveh strokovnih ocenjevalcev. Ocena tveganja vključuje opis postopka nadzora kakovosti.
8. Avtorji ocene tveganja in strokovni ocenjevalci so neodvisni in imajo ustrezno strokovno znanje.
9. Avtorji ocene tveganja in strokovni ocenjevalci ne pripadajo isti instituciji.

Člen 3

Začetek veljavnosti

Ta uredba začne veljati dvajseti dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

Ta uredba je v celoti zavezujoča in se neposredno uporablja v vseh državah članicah.

V Bruslju, 30. aprila 2018

Za Komisijo
Predsednik
Jean-Claude JUNCKER

PRILOGA

Podroben opis skupnih elementov

Skupni elementi	Podroben opis
Člen 5(1)(a) – opis vrste z njeno taksonomsko opredelitvijo, njeno zgodovino ter njenim naravnim in potencialnim območjem razširjenosti	(1) Opis vrste vsebuje dovolj informacij, da je mogoče vrsto identificirati brez dodatne dokumentacije. (2) Obseg ocene tveganja je jasno opredeljen. Medtem ko na splošno velja, da bi morala biti ocena tveganja opravljena za vsako posamezno vrsto, lahko obstajajo primeri, ko je upravičena ena ocena tveganja za več kot eno vrsto (npr. za vrste, ki spadajo v isti rod ter imajo primerljive ali enake značilnosti in vpliv). Jasno se navede, ali ocena tveganja zajema več kot eno vrsto oziroma če izključuje ali vključuje samo nekatere podvrste, nižje taksonove, hibride, sorte ali pasme (če da, se navede, katere). Takšne izbire je treba ustrezno upravičiti. (3) Opis taksonomske opredelitve vrste vključuje vse naslednje elemente: — taksonomsko družino, red in razred, ki jim vrsta pripada, — veljavno znanstveno ime vrste in avtorja tega imena, — seznam najobičajnejših sopomenk veljavnega znanstvenega imena, — imena, ki se uporabljajo v trgovini, — seznam najobičajnejših podvrst, nižjih taksonov, hibridov, sort ali pasem, — informacije o obstoju drugih zelo podobnih vrst: — druge tujerodne vrste s podobnimi invazivnimi značilnostmi, ki se jim je treba izogniti kot nadomestnim vrstam (v tem primeru se lahko pripravi ena ocena tveganja za več vrst skupaj, glej točko 2), — druge tujerodne vrste brez podobnih invazivnih značilnosti, ki se lahko uporabijo kot morebitne nadomestne vrste, — domorodne vrste, da ne pride do morebitne napačne identifikacije in napačne uporabe ciljnih ukrepov. (4) Opis zgodovine vrste vključuje zgodovino invazije, vključno z informacijami o državah invazije (na območju ocene tveganja in drugje, če je ustrezno), ter navedbo časovnega razporeda prvih opazovanj, naselitve in širjenja. (5) Opis naravnega in potencialnega območja razširjenosti vrste vključuje navedbo celine ali dela celine, podnebne pasu in habitata, kjer se vrsta navadno pojavlja. Po potrebi je treba navesti, ali bi se vrsta lahko naravno razširila na območje ocene tveganja.
Člen 5(1)(b) – opis vzorcev njenega razmnoževanja in širjenja ter dinamike, vključno z oceno, ali obstajajo okoljske razmere, potrebne za razmnoževanje in širjenje	(1) Opisi vzorcev razmnoževanja in širjenja vključujejo elemente življenjskega kroga vrste in njenih vedenjskih lastnosti, s katerimi se lahko razloži njena zmožnost naselitve in širjenja, kot so strategija za razmnoževanje ali rast, sposobnost razpršitve, dolgoživost, okoljske in podnebne zahteve, posebne ali splošne značilnosti ter druge ustrezne razpoložljive informacije. (2) Opis vzorcev in dinamike razmnoževanja vključuje vse naslednje elemente: — seznam in opis razmnoževalnih mehanizmov vrste,

Skupni elementi	Podroben opis
	— oceno, ali na območju ocene tveganja obstajajo primerni okoljski pogoji za razmnoževanje vrste, — navedbo pritiska propagul vrste (npr. število gamet, semen, jajčec ali propagul, število razmnoževalnih ciklusov na leto) za vsakega od navedenih razmnoževalnih mehanizmov v povezavi z okoljskimi pogoji na območju ocene tveganja. (3) Opis vzorcev in dinamike širjenja vključuje vse naslednje elemente: — seznam in opis mehanizmov širjenja vrste, — oceno, ali na območju ocene tveganja obstajajo primerni okoljski pogoji za širjenje vrste, — navedbo hitrosti širjenja za vse posamezne mehanizme širjenja v povezavi z okoljskimi pogoji na območju ocene tveganja.
Člen 5(1)(c) – opis potencialnih poti namernega in nenamernega vnosa in širjenja te vrste, po potrebi tudi proizvodov, s katerimi je ta vrsta na splošno povezana	(1) Obravnavajo se vse možne poti vnosa in širjenja. Kot podlaga se uporabi klasifikacija poti, ki jo je pripravila Konvencija o biološki raznovrstnosti ⁽¹⁾. (2) Opis poti namernega vnosa vključuje vse naslednje elemente: — seznam in opis poti z navedbo njihove pomembnosti in povezanih tveganj (npr. verjetnost vnosa na območje ocene tveganja na podlagi navedenih poti, verjetnost preživetja, razmnoževanja ali povečanja med prevozom in skladiščenjem, zmožnost in verjetnost prehoda z navedenih poti v primeren habitat ali na gostiteljski organizem), po možnosti vključno s podrobnimi informacijami o določenem izvoru in končnem cilju poti, — navedbo pritiska propagul (npr. ocenjeni obseg oziroma število osebkov ali pogostost prehoda po navedenih poteh), vključno z verjetnostjo ponovne invazije po odstranitvi. (3) Opis poti nenamernega vnosa vključuje vse naslednje elemente: — seznam in opis poti z navedbo njihove pomembnosti in povezanih tveganj (npr. verjetnost vnosa na območje ocene tveganja na podlagi navedenih poti, verjetnost preživetja, razmnoževanja ali povečanja med prevozom in skladiščenjem, verjetnost neodkritja na točki vstopa, zmožnost in verjetnost prehoda z navedenih poti v primeren habitat ali na gostiteljski organizem), po možnosti vključno s podrobnimi informacijami o določenem izvoru in končnem cilju poti, — navedbo pritiska propagul (npr. ocenjeni obseg oziroma število osebkov ali pogostost prehoda po navedenih poteh), vključno z verjetnostjo ponovne invazije po odstranitvi. (4) Opis proizvodov, s katerimi je vnos vrste na splošno povezan, vključuje seznam in opis proizvodov z navedbo povezanih tveganj (npr. obseg trgovinskega toka, verjetnost, da se proizvod okuži ali postane vektor).

⁽¹⁾ UNEP/CBD/SBSTTA/18/9/Add.1. – Sklici na klasifikacijo poti, ki jo je pripravila Konvencija o biološki raznovrstnosti, se navedejo kot sklici na zadnjo spremenjeno različico navedene klasifikacije.

Skupni elementi	Podroben opis
	(5) Opis poti namernega širjenja vključuje vse naslednje elemente: — seznam in opis poti z navedbo njihove pomembnosti in povezanih tveganj (npr. verjetnost širjenja znotraj območja ocene tveganja na podlagi navedenih poti, verjetnost preživetja, razmnoževanja ali povečanja med prevozom in skladiščenjem, zmožnost in verjetnost prehoda z navedenih poti v primeren habitat ali na gostiteljski organizem), po možnosti vključno s podrobnimi informacijami o določenem izvoru in končnem cilju poti, — navedbo pritiska propagul (npr. ocenjeni obseg oziroma število osebkov ali pogostost prehoda po navedenih poteh), vključno z verjetnostjo ponovne invazije po odstranitvi. (6) Opis poti nenamernega širjenja vključuje vse naslednje elemente: — seznam in opis poti z navedbo njihove pomembnosti in povezanih tveganj (npr. verjetnost širjenja znotraj območja ocene tveganja na podlagi navedenih poti, verjetnost preživetja, razmnoževanja ali povečanja med prevozom in skladiščenjem, težavnost odkrivanja; zmožnost in verjetnost prehoda z navedenih poti v primeren habitat ali na gostiteljski organizem), po možnosti vključno s podrobnimi informacijami o določenem izvoru in končnem cilju poti, — navedbo pritiska propagul (npr. ocenjeni obseg oziroma število osebkov ali pogostost prehoda po navedenih poteh), vključno z verjetnostjo ponovne invazije po odstranitvi. (7) Opis proizvodov, s katerimi je širjenje vrste na splošno povezano, vključuje seznam in opis proizvodov z navedbo povezanih tveganj (npr. obseg trgovine, verjetnost, da se proizvod okuži ali postane vektor).
Člen 5(1)(d) – temeljita ocena možnosti vnosa, naselitve in širjenja v zadevnih biogeografskih regijah v sedanjih razmerah in razmerah, ki bodo predvidoma nastale zaradi podnebnih sprememb	(1) S temeljito oceno bosta na voljo vpogled v tveganje vnosa, naselitve in širjenja v zadevnih biogeografskih regijah na območju ocene tveganja ter razlaga, kako bodo razmere, ki bodo predvidoma nastale zaradi podnebnih sprememb, vplivale na navedena tveganja. (2) V temeljito oceno navedenih tveganj ni treba vključiti celotnega razpona simulacij na podlagi različnih scenarijev podnebnih sprememb, pod pogojem da se zagotovi ocena verjetnega vnosa, naselitve in širjenja v okviru srednjeročnega scenarija (npr. od 30 do 50 let) in jasna razlaga predpostavk. (3) Tveganja iz točke 1 se lahko opišejo v obliki „verjetnosti“ ali „stopnje“.
Člen 5(1)(e) – opis sedanje razširjenosti te vrste, vključno z navedbo, ali je ta vrsta že navzoča v Uniji ali sosednjih državah, in projekcijo njene verjetne prihodnje razširjenosti	(1) Opis sedanje razširjenosti na območju ocene tveganja ali v sosednjih državah vključuje vse naslednje elemente: — seznam biogeografskih regij ali morskih podregij na območju ocene tveganja, kjer je vrsta prisotna in kjer se je naselila, — trenutni naselitveni status vrste v posameznih državah članicah in, če je ustrezno, v sosednjih državah.

Skupni elementi	Podroben opis
	(2) Projekcija verjetne prihodnje razširjenosti na območju ocene tveganja ali v sosednjih državah vključuje vse naslednje elemente: — seznam biogeografskih regij ali morskih podregij na območju ocene tveganja, kjer bi se vrsta lahko naselila, zlasti v razmerah, ki bodo predvidoma nastale zaradi podnebnih sprememb, — seznam držav članic in, če je ustrezno, sosednjih držav, kjer bi se vrsta lahko naselila, zlasti v razmerah, ki bodo predvidoma nastale zaradi podnebnih sprememb.
Člen 5(1)(f) – opis škodljivih vplivov na biotsko raznovrstnost in povezane ekosistemske storitve, tudi na domorodne vrste, zaščitena območja, ogrožene habitate, pa tudi človekovo zdravje in varnost ter gospodarstvo, vključno z oceno morebitnih prihodnjih vplivov glede na razpoložljivo znanstveno vedenje	(1) Opis razlikuje med znanim vplivom in potencialnim prihodnjim vplivom na biotsko raznovrstnost in povezane ekosistemske storitve. Znani vpliv se opiše za območje ocene tveganja in po potrebi za tretje države (npr. s podobnimi ekološkimi in podnebnimi razmerami). Potencialni prihodnji vpliv se oceni le za območje ocene tveganja. (2) Opis znanega vpliva in ocena potencialnega prihodnjega vpliva temeljita na najboljših razpoložljivih kvantitativnih in kvalitativnih dokazih. Obseg vpliva se zabeleži ali drugače razvrsti. Pri zabeleženem ali razvrščenem vplivu se doda sklic na zadevno objavo. (3) Opis znanega vpliva in ocena potencialnega prihodnjega vpliva na biotsko raznovrstnost vsebujeta vse naslednje elemente: — različne biogeografske regije ali morske podregije, kjer bi se vrsta lahko naselila, — prizadete domorodne vrste, vključno z vrstami z rdečega seznama in vrstami, navedenimi v prilogah k Direktivi Sveta 92/43/EGS ⁽²⁾, ter vrstami, zajetimi z Direktivo 2009/147/ES Evropskega parlamenta in Sveta ⁽³⁾, — prizadete habitate, vključno s habitati z rdečega seznama in habitati, navedenimi v prilogah Direktive 92/43/EGS, — prizadeta zaščitena območja, — prizadete kemične, fizične ali strukturne značilnosti in delovanje ekosistemov, — prizadeto ekološko stanje vodnih ekosistemov ali prizadeto ekološko stanje morskih vod. (4) Opis znanega vpliva in ocena potencialnega prihodnjega vpliva na povezane ekosistemske storitve vsebujeta vse naslednje elemente: — storitve oskrbe, — storitve uravnavanja, — kulturne storitve. (5) Opis znanega vpliva in ocena potencialnega prihodnjega vpliva na človekovo zdravje, varnost in gospodarstvo po potrebi vključujeta informacije o: — boleznih, alergijah ali drugih vplivih na ljudi, ki bi lahko izvirali neposredno ali posredno iz vrste, — škodi, ki jo neposredno ali posredno povzroči vrsta, s posledicami za varnost ljudi, premoženje ali infrastrukturo, — neposrednem ali posrednem motenju gospodarskih ali socialnih dejavnosti (ali drugih posledicah zanje) zaradi prisotnosti vrste.

⁽²⁾ Direktiva Sveta 92/43/EGS z dne 21. maja 1992 o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst (UL L 206, 22.7.1992, str. 7).

⁽³⁾ Direktiva 2009/147/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. novembra 2009 o ohranjanju prosto živečih ptic (UL L 20, 26.1.2010, str. 7).

Skupni elementi	Podroben opis
<i>Člen 5(1)(g) – ocena morebitnih stroškov zaradi škode</i>	(1) Denarna ali drugačna ocena morebitnih stroškov zaradi škode za biotsko raznovrstnost in ekosistemske storitve vsebuje kvantitativen in/ali kvalitativen opis stroškov, odvisno od informacij, ki so na voljo. Če informacije, ki so na voljo, ne zadostujejo za oceno stroškov za celotno območje ocene tveganja, se uporabijo kvalitativni podatki ali različne študije primerov iz celotne Unije ali tretjih držav, če so na voljo. (2) Ocena morebitnih stroškov zaradi škode za človekovo zdravje, varnost in gospodarstvo vsebuje kvantitativen in/ali kvalitativen opis stroškov, odvisno od informacij, ki so na voljo. Če informacije, ki so na voljo, ne zadostujejo za oceno stroškov za celotno območje ocene tveganja, se uporabijo kvalitativni podatki ali različne študije primerov iz celotne Unije ali tretjih držav, če so na voljo.
<i>Člen 5(1)(h) – opis znane uporabe za to vrsto ter družbenih in gospodarskih koristi te uporabe</i>	(1) Opis znanih uporab za to vrsto vključuje seznam in opis znanih uporab v Uniji in po potrebi drugje. (2) Opis družbenih in gospodarskih koristi, ki izhajajo iz znanih uporab za to vrsto, vključuje opis okoljskega, družbenega in gospodarskega pomena vseh posameznih uporab ter kvantitativno in/ali kvalitativno navedbo tistih, ki te koristi imajo, odvisno od informacij, ki so na voljo. Če informacije, ki so na voljo, ne zadostujejo za opis navedenih koristi za celotno območje ocene tveganja, se uporabijo kvalitativni podatki ali različne študije primerov iz celotne Unije ali tretjih držav, če so na voljo.